

Bezwaarschrift tegen het Wetsvoorstel Strafbaarstelling Verheerlijken van Terrorisme en Openbare Steunbetuiging aan Terroristische Organisaties

Datum: 16 augustus 2025

Aan: Ministerie van Justitie en Veiligheid

Betreft: Internetconsultatie Wetsvoorstel Strafbaarstelling Verheerlijken van Terrorisme en Openbare Steunbetuiging aan Terroristische Organisaties

Van: M.T. Yousif

Functie: Werkzaam in de culturele sector

Inleiding

Als professional werkzaam in de culturele sector dien ik hierbij mijn ernstige bezwaren in tegen bovengenoemd conceptwetsvoorstel dat het verheerlijken van terrorisme en het openbaar betuigen van steun aan terroristische organisaties strafbaar wil stellen.

Vanuit mijn dagelijkse praktijk in de culturele sector - waar kunst, literatuur, theater, film en andere culturele uitingsvormen een essentiële rol spelen in het maatschappelijke debat en de historische reflectie - zie ik dit wetsvoorstel als een directe bedreiging voor de culturele vrijheid en artistieke expressie.

Hoewel ik het belang van terrorismebestrijding volledig onderschrijf, ben ik van mening dat dit wetsvoorstel in zijn huidige vorm een onevenredige inbreuk vormt op fundamentele grondrechten en de kern raakt van wat cultuur en kunst betekenen voor onze democratische samenleving.

Hoofdbezwaren

1. Bedreiging van Artistieke en Culturele Vrijheid (Artikel 7 Grondwet)

Het wetsvoorstel vormt een directe bedreiging voor de culturele sector en artistieke expressie:

- **Kunstwerken in gevaar:** Theater, film, literatuur, beeldende kunst en muziek die historische gebeurtenissen, conflicten of geweld behandelen kunnen onder dit wetsvoorstel vallen
- **Educatieve programmering:** Museums, culturele instellingen en onderwijsinstellingen die historische tentoonstellingen organiseren over conflicten, revoluties of verzetsgroepen lopen juridische risico's
- **Documentaires en journalistiek:** Filmmakers en journalisten die kritisch rapporteren over geopolitieke conflicten kunnen strafbaar handelen

- **Chilling effect op culturele sector:** Culturele instellingen zullen uit voorzorg controversiële maar maatschappelijk relevante programmering schrappen
- **Zelfcensuur:** Kunstenaars, schrijvers en theatermakers zullen bepaalde thema's mijden uit angst voor strafrechtelijke vervolging

2. Bedreiging voor Culturele Programmering en Artistieke Werken

Vanuit mijn ervaring in de culturele sector zie ik concrete bedreigingen voor dagelijkse praktijk:

- **"Verheerlijken" ongedefinieerd:** Is een toneelstuk over de IRA, een film over de Franse Revolutie, of een tentoonstelling over verzetsgroepen "verheerlijking"?
- **Historische context:** Culturele instellingen behandelen vaak complexe historische gebeurtenissen waarin geweld een rol speelde - dit kan nu strafbaar worden
- **Artistieke interpretatie:** Kunstwerken presenteren vaak meerdere perspectieven op conflicten, wat als "steunbetuiging" geïnterpreteerd kan worden
- **Educatieve functie:** Museums en culturele centra hebben een onderwijstaak die nu juridisch riskant wordt
- **Internationale cultuur:** Werken over internationale conflicten (Palestina/Israël, Noord-Ierland, etc.) kunnen plotseling strafbaar zijn

3. Overbodige Wetgeving

Het huidige strafrecht biedt reeds voldoende mogelijkheden voor terrorismebestrijding:

- **Bestaande artikelen:** Opruiing (artikel 131 Sr), deelname aan criminele organisatie (artikel 140 Sr), en voorbereiden terroristisch misdrijf (artikel 96 Sr) dekken reeds de problematische gevallen
- **Verhoogde strafmaat terrorisme:** Terroristische misdrijven hebben reeds verzwaarde strafmaat
- **Administratieve maatregelen:** Bestuurlijke instrumenten zoals het sluiten van websites en sociale media accounts zijn reeds beschikbaar

4. Risico op Politieke Instrumentalisering

Het wetsvoorstel schept gevaarlijke precedents voor misbruik:

- **Definitiemacht:** Wie bepaalt welke organisaties "terroristisch" zijn kan politiek gemotiveerd zijn
- **Internationale context:** Organisaties die in Nederland niet als terroristisch worden gezien, kunnen elders wel als zodanig worden bestempeld
- **Demonstratierecht:** Solidariteitsbetuigingen met bevrijdingsbewegingen of verzetsgroepen kunnen onder dit wetsvoorstel vallen

5. Concrete Impact op Culturele Instellingen

Als professional in de culturele sector zie ik de volgende directe gevolgen:

- **Programming:** Theaters, filmhuizen en galeries zullen controversiële maar artistiek waardevolle werken weigeren
- **Tentoonstellingen:** Historische exposities over conflicten en verzet worden juridisch riskant
- **Festivals:** Internationale filmfestivals kunnen films over geopolitieke conflicten niet meer vertonen
- **Literatuur:** Boekenweken, literaire evenementen en bibliotheken lopen risico's bij bepaalde thema's
- **Onderwijs:** Cultuureducatie over complexe historische periodes wordt beperkt
- **Financiering:** Subsidieverleners zullen terughoudender worden bij "controversiële" projecten

Specifieke Kritiekpunten op de Voorgestelde Artikelen

Vanuit cultureel perspectief zijn de voorgestelde artikelen bijzonder problematisch:

Artikel 132a Sr (Verheerlijken van terrorisme)

- **Culturele context genegeerd:** Geen onderscheid tussen artistieke expressie en daadwerkelijke aanmoediging
- **Historische werken bedreigd:** Klassieke literatuur en theater over revoluties kunnen strafbaar worden
- **Educatieve functie:** Geen uitzondering voor cultureel-educatieve doeleinden

Artikel 132b Sr (Verspreiden verheerlijkende geschriften)

- **Culturele verspreiding:** Musea, bibliotheken en theaters die werken tonen/verspreiden lopen risico
- **Artistieke distributie:** Filmvertoningen, boekpresentaties en exposities kunnen strafbaar zijn
- **Documentaire journalistiek:** Verspreiding van informatieve content wordt gecriminaliseerd

Artikel 132c Sr (Openlijke steunbetuiging)

- **Solidariteitskunst:** Kunstwerken die empathie tonen met onderdrukten kunnen strafbaar zijn
- **Internationale festivals:** Culturele evenementen met internationale focus lopen risico
- **Historische herdenkingen:** Culturele programma's over bevrijdingsbewegingen worden bedreigd

Alternatieve Oplossingen voor de Culturele Sector

In plaats van deze repressieve wetgeving die de culturele vrijheid bedreigt, stel ik voor:

- 1 **Expliciete culturele vrijstellingen:** Wettelijke uitzondering voor artistieke, educatieve en historische doeleinden
- 2 **Contextanalyse:** Juridische verplichting om culturele en educatieve context mee te wegen
- 3 **Sectoroverleg:** Betrekking van culturele organisaties bij beleidsvorming over dit thema
- 4 **Bestaande instrumenten:** Versterking van zelfregulatorische mechanismen in de culturele sector
- 5 **Educatie over radicalisering:** Investeren in voorlichting via culturele kanalen in plaats van censuur

Oproep tot Bescherming van Culturele Vrijheid

De culturele sector speelt een essentiële rol in het open maken van complexe maatschappelijke vraagstukken. Kunst en cultuur hebben van oudsher de functie om taboes te doorbreken, geschiedenis te duiden en empathie te wekken voor verschillende perspectieven.

Dit wetsvoorstel bedreigt deze kerntaak van cultuur en zou leiden tot een verarmde culturele programmering waar alleen nog "veilige" onderwerpen behandeld mogen worden.

Conclusie en Verzoek

Het voorliggende wetsvoorstel schiet zijn doel voorbij door fundamentele grond- en mensenrechten onevenredig te beperken zonder dat dit aantoonbaar bijdraagt aan een effectievere terrorismebestrijding. Het creëert rechtsonzekerheid, beperkt de democratische discussieruimte en opent de deur voor politieke instrumentalisering van het strafrecht.

Daarom verzoek ik u dringend:

- 1 **Het wetsvoorstel in te trekken** in zijn huidige vorm
- 2 **Nader onderzoek** te laten uitvoeren naar de noodzaak van nieuwe strafbepalingen
- 3 **Breed maatschappelijk debat** te organiseren over de balans tussen veiligheid en vrijheidsrechten
- 4 **Alternatieve benaderingen** te onderzoeken die effectiever zijn zonder grondrechten aan te tasten

De bestrijding van terrorisme is van groot belang, maar mag niet ten koste gaan van de democratische rechtsstaat die we juist proberen te beschermen.

M.T. Yousif, Amsterdam, 16-08-2025